

Kfar Kila “Good Fence Crossing”
Lebanon.

2 July 2006, 11:15 p.m.

Behoedzaam neemt hij het deksel weg en richt de lichtbundel de diepte in. Hij deinst achteruit, drukt zijn sjaal, de keffiyeg, tegen zijn neus. De vochtige lucht die uit de tunnel opstijgt geurt naar oude wapenfeiten. Geroemd in de geschiedenisboeken van de overwinnaar, maar verschaald na jaren van gewapende vrede. Aan die vrede is sinds vanmorgen echter een einde gekomen. Hij tast naar de holster op zijn rechterheup, zet dan zelfverzekerd een eerste stap op de smalle metalen ladder.

Het duurt slechts enkele minuten voor hij een diepte van vijftig meter heeft bereikt, niet meer dan de grootte van de Libanese ceder. De lichtbundel tekent vreemde schaduwen tegen de ruwe wanden. Hij tuurt de verte in. Het is onmogelijk om doorheen de lange tunnel te kijken. Hij dooft de lamp, hurkt neer en spitst de oren. De stilte en de volmaakte afwezigheid van licht zouden elke gevoelige ziel verlammen en hier kunnen begraven. Hij perst de lippen op elkaar en trekt zijn neus op. Die angst krijgt geen kans. De zinderende woede in zijn borst laat daar geen plaats voor.

Een half uur, meer tijd heeft hij niet om de zeshonderd meter af te leggen. De grenswacht wordt precies om middernacht afgelost. Dat weet hij van Youssef, de onfortuinlijke boer wiens hoeve aan de rand van het dorp ligt, op enkele tientallen meters van de grens.

De gedachte aan de gruwel van deze ochtend doet hem opveren. Hij klikt op de knop van zijn lantaarn, kijkt op het scherm van zijn polshorloge en knikt. Lichtjes voorovergebogen zet hij zich in beweging. Links van hem ziet hij de roestige rail die moet gediend hebben bij het ruimen van het puin tijdens de graafwerken. Boven hem hangt de draad die de tunnel voorziet van elektriciteit. Hij had het licht kunnen inschakelen, maar rekent liever op zijn eigen lantaarn. Bovendien zouden de Israëlische soldaten hem al van ver kunnen zien naderen. Als ze de uitgang van deze tunnel op hun

grondgebied al zouden hebben ontdekt. Hij rekent erop dat de boer zich niet heeft vergist. Het huis waar de ingang van deze tunnel zich bevindt, is volgens hem al een poos verlaten. Hij blijft echter alert. Deze tunnel kan van het ene op het andere moment door milities van Hezbollah worden gebruikt voor een vergeldingsactie. Vooral nadat de Israëlische premier vanmorgen het leger de "volledige vrijheid" heeft gegeven "te doen wat nodig is" om de door de Palestijnen ontvoerde Israëlische soldaat in de Gazastrook te bevrijden. Dat maakte ook de soldaten aan de grensposten met Zuid-Libanon ongemeen nerveus.

Hij schudt het hoofd, kan het nog steeds niet vatten. Slaagt er niet in de beelden te wissen. Roodgekleurde foto's van de boerin, de kinderen, het vee. Maar toen Youssef hem naar de plek achter het huis wees, was alles zwart geworden.

'Ze was niet eens vijftien!'

De arme man depte zijn ogen met zijn keffiyeh voor hij zijn volle hand voor een derde keer voor zich uit hield.

'Wala hataa, khamsat eashar, niet eens vijftien.'

Hij was aan het werk geweest op zijn akker toen de Israëlische soldaten op zijn boerderij hadden gezocht naar de ingang van de tunnel die 'sjiitische terroristen' gebruikten om ongezien aan de andere kant van de grens te komen. Zijn vrouw en kinderen hadden geen antwoord kunnen geven. Alleen Youssef wist dat de ingang onder de voederbak in de stal verborgen was. Ze hadden niets gevonden en hun woede op zijn familie gekoeld.

Toen hij tegen de middag nog steeds geen van de kinderen had zien opdagen met een fles vers water...

Zijn stem kraakte.

'De ellendelingen hebben niet eens een kogel gebruikt.'

1

Het was Sunny die haar erop had geweest.

Hij had net zijn intrek genomen in het oude flatgebouw dat door de eigenaar genoegzaam was ingedeeld in studentenkamers die door elke bewoner duiventillen werden genoemd. Niet omdat ze te krap waren of te lawaaierig, wel omdat het er een komen en gaan was. Elk jaar stond er wel een nieuwe naam op de deur. Maar Sunny zou een blijver worden. Dat zag je aan hem.

Hij was enkele jaren geleden met zijn ouders en zijn zusje vanuit het haveloze Libanon naar België gevlucht. Zijn vader was professor statistiek geweest aan de ‘Lebanese International University’, maar had zichzelf verbannen na een of ander schandaal waarvan Sunny enkel de woorden ‘copyright’ en ‘plagiaat’ had onthouden. Omdat hij ze uit kennisdrang had opgezocht. Want de kleine jongen die hij toen nog was, had een bloedhekel aan onwetendheid. Toen al. Alsof hij vreesde dat het onbekende de spot met hem zou drijven, hem met de kromme vinger naar de smadelijke ondergang zou lokken. Hem honend om zijn domheid.

Hij moet het brein van zijn vader hebben geërfd. De genen die door tientallen generaties van Feniciërs waren verfijnd tot een ode aan cijfers en getallen.

‘Zie je het niet, Louise?’ Ik probeerde niet eens meer mijn naam te corrigeren. Wiskunde was zijn onderdaan, taal zijn meester. Héloïse was voor hem onnodig ingewikkeld.

‘Wat moet ik dan zien, Sunny?’ Niet eens zijn echte naam. Die had ik wel onthouden, maar Abdul-Nasser paste niet bij het beminnelijke smoeltje dat werd beheerst door zijn blauwgroene ogen.

Hij wees naar het plaatje dat aan mijn deur hing, schoot met wijs- en middenvinger kogels af op de volgende deuren en

glimlachte dan zijn witte tanden bloot. Ingekaderd door een zonovergoten gelaat.

‘Wat lees je, Louise? Begin hier,’ en hij richtte zijn schaars behaarde kin naar zijn deur die tegenover de mijne stond. Ik begreep niet waar hij heen wilde. Als ik hem niet beter kende, zou ik geloven dat hij me voor de gek hield. Dat was ik gewend. Mijn hele leven dobberde immers in cynisme. Maar Sunny dreef de spot niet met me. Dat zei zijn glimlach. Ik las dus het getal dat op zijn deur stond.

‘Ik zie het cijfer nul ...’ Mijn schouders optrekkend en met hangende onderlip. So what, dacht ik erbij. Maar het verbaasde me dat ik het niet eerder had gemerkt.

Hij wees naar de deur naast de zijne.

‘Eén, en ernaast ook één, en dan twee, drie, geen vier maar vijf, dan acht, dertien, eenentwintig, vierendertig en hierboven op de eerste verdieping vind je kamer vijfenvijftig, naast negenentachtig.’ Hij keek glimlachend in mijn verbaasde ogen.

‘Heb jij ...’ Ik keek hem met schuin hoofd aan. Dat was Sunny. Het kon niet gek genoeg zijn. Op een verlaten moment moet hij de kaartjes met de getallen in de ijzeren houdertjes op de deuren hebben geschoven. Zich voor geen moer druk makend om de verwarring die hij daarmee stichtte. Ik knikte. Krabde me boven het oor.

‘Hoe heette die kerel ook alweer? Een Italiaan, niet?’

‘Fibonacci,’ knikte hij.

‘Dit,’ hij wees naar de getallen, ‘is de rij van Fibonacci. Ieder getal in deze reeks is de som van de twee voorgaande getallen.’

Ik knikte, maar hij zag aan me dat ik niet onder de indruk was. Fibonacci was jaren geleden in mijn puberhoofd verdronken. Het was totaal zinloos om een reanimatie te overwegen. Ik hoopte maar dat Sunny, net als mijn leraar wiskunde zo’n tien jaar geleden, dit begreep. Een warme thee wachtte op me en ik moest dringend.

‘Zie je, Louise,’ ik stapte mijn kot binnen, ‘als je de reeks zou voorstellen als vierkanten met, steeds oplopend, een zijde van één, twee, drie, vijf centimeter, dan krijg je een lijn die de spiraal van Fibonacci wordt genoemd.’

Hij drukte mijn deur wijd open en gooide zich in mijn afgeleefde fauteuil.

‘En zo’n spiraal vind je overal op de planeet.’ Hij staaarde me aan, sprong terug recht met de handen in de lucht. ‘Zelfs in het heelal!’

Het klonk alsof hij zelf de reeks had bedacht. Deed een paar pasjes als een bezopen danser en lachte luid. Ik zette twee kopjes op de houten krat die uit onversneden overlevingsdrang gewillig de rol van salontafeltje op zich nam.

‘Allemaal heel mooi, Sunny, maar wat doen we daarmee?’

Ik had net zo goed de fundamente van de wiskunde kunnen ontkennen. Beweren dat één en één gewoon elf is. Dat de zwaartekracht een fabel is en de aarde doodgevoorn het middelpunt van het heelal.

‘De spiraal in schelpen, slakkenhuisjes, zonnebloemen, kolen als de romanescos, onze vingerafdruk, de spiraal op onze kruin, de dubbele helix van ons DNA, maar ook in de sterrenstelsels ...’

Hij liet zich op de bank zakken. Ontzet door mijn onwetendheid. Ontgoocheld in onze vriendschap. Leek het. Een volle seconde. Toen sloeg hij zijn handen op zijn dijen en gierde als een hyena.

‘Ik kan je niet bekeren tot de wiskunde, Louise,’ schokte hij, ‘maar geef toe dat getallen meer zijn dan je denkt. Het zijn,’ hij sloot een tel zijn ogen, als een dichter die zorgvuldig naar zuinige woorden zoekt, ‘het zijn de bouwstenen waaruit alles is gemaakt. Het zaad van de goden. De kwintessens van de kosmos.’

Het zou niet bij die ene bekeringspoging blijven. Overal vond ik post-its met vraagstukken. Tussen mijn cursussen, tussen de vaat, op mijn hoofdkussen, zelfs in mijn wc-rol. De masterthesis voor middeleeuwse geschiedenis die ik voorbereidde was echter te tijdrovend om nog uit te rekenen hoe ik door vier keer het getal negen te gebruiken kon uitkomen op honderd, hoe vaak het getal zeven voorkwam tussen nul en honderd, hoe ik een rijtje kon afmaken, welk getal er niet in de rij hoorde.